

Det er det såkalte «samfunnsregnskapet» i norsk landbruk.

– Det er stadig prat om melk og løsdrift, men veldig få gjør noe reelt for å styrke kornbøndene. Hele den norske landbruksmodellen mangler logikk, siden lønnsomheten på kornsiden ikke er der. Over tid, vil vi se at den manglende satsingen på familiebruk får ringvirkninger også i denne delen av landbruket, sier Smedshaug.

Kontantstøtten nedjusteres

Samtidig som det er store udekkede investeringsbehov, og generelt stor økonomisk usikkerhet også i landbruket, kutter regjeringen kraftig i den såkalte kontantstøtten til næringslivet.

Også jordbruket er en del av denne pakken, om enn liten.

Hensikten med pakken er å dekke bedriftenes faste, uunngåelige utgifter. Hvorvidt disse blir dekket, vil nødvendigvis også kunne påvirke videre investeringsnivå – for eksempel i landbrukets tilleggsnæringer. Det landbruksbaserte reiselivet ventes å få trøbbel ut 2020-sesongen.

I mars varslet Finansdepartementet at «kontantstøtten» ville kunne koste staten 50 milliarder fra mars til mai. NRK meldte sist uke at Finansdepartementet nå nedjusterer dette anslaget kraftig.

Ordnningen vil trolig gi utbetalinger på et sted mellom 10 og 20 milliarder i perioden. Forklaringen som gis, er at norsk økonomi har hentet seg raskere inn enn først antatt.

– Nedjusteringen skjer fordi færre bruker denne ordningen enn staten hadde trodd. Men nedjusteringen reflekterer også at ordningen ikke er så god som man trodde. Det er mange den ikke treffer, eksempelvis reiseliv og even-ter, altså bedrifter som hadde et begrenset overskudd i fjor. Ordnningen har tatt for lite hensyn til bedriftenes behov, og har antakelig ikke vært rigget raust nok. Mange mindre reiselivsbedrifter kan rammes hardere enn vi trodde, sier Smedshaug.

Tok utgangspunkt i «worst case»

Statssekretær Kari Orlud Moen (H) i Finansdepartementet sier til NRK at det er «bra på veldig mange måter» at det nå ser ut til å bli en mye mindre bruk av kontantstøttemidlene til bedrifter. Opprinnelige anslag ble laget i slutten av mars, da hele Norge var stengt.

– Det vi gjorde, var å ta utgangspunkt i nasjonalregnskapstall, og vi gjorde en vurdering av hva vi trodde omsetningsnedgangen kunne bli, hvor mange bedrifter det kunne gjelde, og hvor lang tid krisen kunne vare. Da tok vi på mange måter «worst case» av det, fordi vi mente det var grunnlag for det, sier Orlud Moen til NRK.

På toppen av det hele, er det uvisst hvorvidt landbruket vil bli en del av krisepakken på 27 friske milliarder for å få Norge ut av koronakrisen.

I forslaget, er ikke ett tiltak rettet mot landbruket. Bondelaget er særlig skuffet over at næringa ikke er med i den grønne omstillingspakken. ■

IBU-midlene

■ Investerings- og bedriftsutviklingsmidlene i landbruket (IBU midlene) skal stimulere til lønnsomme investeringer i landbruket, enten i tradisjonell landbruksnærings, eller i nye næringer med tilknytning til en gård. Forvaltes av Innovasjon Norge.

■ Midlene avsettes over jordbruksavtalen, og inngår som en del av «lønnsavtalen» mellom Staten og landbrukets forhandlingsorganisasjoner hvert år.

Uvisst: Politisk, hersker det stor uvisshet om landbruket overhodet vil bli inkludert i den endelige krisepakke 3 for næringslivet. Bildet er fra Skjold i Vindafjord kommune. (Karl Erik Berge)

Høyre vil styrke IBU-ordningen

Høyre vil jobbe for påplussninger i investerings- og bedriftsutviklingsmidlene (IBU), som ledd i å styrke landbruket i krisetider.

KRISEMIDLER

Tekst: Anders Sandbu

Regjeringen fremmet i slutten av mai forslag om en krisepakke på 27 friske milliarder for å få Norge ut av koronakrisa. Ikke ett eneste tiltak i den foreslåtte pakken er rettet mot landbruket.

Den siste tiden har det pågått interne forhandlinger i regjeringen om fordelingen av krisepengene, og eventuelle påplussninger. Pakken skal nemlig opp til behandling i Stortinget en gang før fellesferien.

Høyre er sparsom med kommentarene hva angår muligheter for å inkludere landbruket.

– Har registrert landbrukets ønsker

Men partiets næringspolitiske talsperson Margunn Ebbesen, roper i hvert fall én ting Høyre har ønske om å få til:

– Forhandlingene er interne, og vi har ikke kommet så langt i arbeidet med hva vi vil legge inn i våre krav. Det forhandles også med finanspolitikkerne. Men vi har hatt møter i landbruksnettverkene, og snakket med bondelag fra hele landet. Da har også Høyre registrert at det er ønske om styrking av IBU-ordningen. For Høyres del, er det et sterkt ønske om en styrking av ordningen, sier Ebbesen til Bondebladet.

Investerings- og bedriftsutviklingsmidlene i landbruket (IBU) skal stimulere til lønnsomme investeringer i landbruket, enten i tradisjonell landbruksnærings, eller i nye næringer med tilknytning til en gård.

Daglig leder Christian Anton Smedshaug i Ag-

riAnalyse erfarer at IBU-kassen er nesten tom allerede, og at det vil være behov for påplussninger.

– Det er blitt lite IBU-påfyll. Samtidig er det få steder i samfunnet hvor man kunne fått igjen en høyere aktivitet for tilskuddsmidler enn i jordbruket. Næringa skaper store lokale ringvirkninger, og bøndene gir tilbake verdier som er to til tre ganger større enn innvilget sum. Vi må ikke glemme at næringskjeden har en verdi på 150 milliarder. Det er viktig å opprettholde trykket, sier han.

Ap- nei til felles krisepøppligg

Ap har kritisert KrF for å ha resignert som landbruksparti. Men vil Ap selv jobbe for å få inkludert jordbruket i krisepakke 3 for næringslivet?

– Den aller viktigste saken for matproduksjon framover, blir å forsterke selvforsyningen, og forbedre produksjonen på norske ressurser. Det har vi lagt fram egne forslag om tidligere i Stortinget, og Ap vil fortsette å jobbe for det gjennom året vi er inne i, sier Aps landbrukspolitiske talsperson Nils Kristen Sandtroen

– Ja, men vil dere fremme forslag om endringer i regjeringens opplegg?

– Frp forhandler med regjeringspartiene. Vi kommer ikke til å bli en del av krisepakke del 3 med regjeringen. Ap ser det som best å gjøre et selvstendig arbeid framover. Det er helt åpenbart at den siste tida har vist at vi virkelig må ta ansvar og grep for å forsterke norsk selvforsyning. Ap ønsker å forbedre og forsterke produksjonen. Det mest presserende, samlet sett, er at vi må stimulere til investeringer og økt planteproduksjon, sier Sandtroen. ■

Har du fått med deg at Landkreditt tilbyr eiendomsmegling for landbruket?

Ta kontakt med våre lokalkjente meglere for en hyggelig prat.

Landkreditt.no | 23 00 08 00

PÅL LAURITZEN
950 19 348